

Чланак Доналда Хејза, првог замјеника представника високог

Прошло је више од мјесец дана откако је предсједник Владе Републике Српске Микеревић објавио резултате извјештаја специјалног ревизора о управљању Телекомом Српске. Вјерујем да је већина читалаца упозната са налазима ревизора – предузећем се лоше управљало и његови директори су били укључени у низ непрописних радњи. Интерни ревизор предузећа није направио никакву ревизију; тендерске процедуре кршиле су дух и слово постојећих закона о набавци. Због лоше праксе управљања, предузеће губи десетине милиона КМ могуће добити.

Суочени са извјештајем који детаљно показује дуг списак неправилности у јавном предузећу и потврђује чињеницу да је предузеће могло зарадити још неколико милиона КМ од својих активности да је било правилно руковођено, неки политичари су се одлучили на то да критикују ревизора. То је јасан знак да осјећају потребу да бране своју властиту позицију по овом питању.

Међутим, желим јасно рећи да специјални ревизор није лице које је лоше руководило Телекомом Српске – директори предузећа уз очигледно одобравање Управног одбора су то учинили сами.

Резултати су јасни: озбиљна штета економији и интересима самих грађана. Високим цијенама комуналних услуга се само одбијају могући улагачи, било домаћи било страни. Без улагања мање је потенцијала за отварање нових радних мјеста у Босни и Херцеговини.

Зашто привреда у Србији плаћа 100 одсто мање новца за међународне телефонске разговоре него привреда у Републици Српској за исту врсту позива?

Зашто десетоминутни позив у сусједне земље у најфреквентнијем термину кошта у просјеку 19 КМ у Републици Српској, док исти позив у Србији кошта отприлике 5 КМ?

Зашто корисници картица са унапријед уплаћеним импулсима у Републици Српској морају платити 80 одсто више него корисници истих услуга током најфреквентнијег термина у Србији?

То су питања која би сваки политичар у Народној скупштини Републике Српске требао поставити Телекому Српске – умјесто да губи вријеме критикујући оне који покушавају да помогну становништву у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

Предсједник Владе Микеревић је рекао да вјерује да треба смијенити управу и Управни одбор Телекома Српске и обећао да ће донијети нове законе и измјене и допуне закона којима ће се створити 'нова врста културе руковођења предузећима'.

Култура руковођења предузећима на коју смо сви навикли, не прихвата постојање а посебно интересе клијената, нити цијени интересе потрошача.

Ово питање представља више од пролазног интереса за грађане – они користе телефонске услуге, а пошто је Телеком Српске јавно предузеће они су и власници тих телефонских услуга. Када се телефонским услугама лоше руководи грађани губе двоструко.

Лоше руковођено телекомуникацијско предузеће ствара проблеме на више нивоа. То значи да су телефонски рачуни појединачних претплатника виши од неопходног нивоа. То значи да привреда у цјелини није конкурентна. Наша најефикаснија предузећа губе послове због лошег рада сектора телекомуникација. Дobar руководицац у предузећу контролише оно што може контролисати. На примјер, брине се о томе да радници добијају плате, да су производи и цијене конкурентни и да су клијенти задовољни. Али неке ствари се не могу контролисати, а то укључује цијену телефонског импулса који одређује телекомуникационо предузеће. Пошто немамо праву конкуренцију појединци и предузећа немају другог избора – морају платити цијену коју захтијева

предузеће.

Уколико неком предузећу требају улагања да би своје пословање учинило конкурентнијим и профитабилнијим, то предузеће мора привући улагаче. Улагачи ће размотрити листу показатеља који утврђују да ли је Босна и Херцеговина добро мјесто за улагања или не. Близу врха те листе (одмах уз цијену рада и политичку стабилност) ће бити цијена телефонских позива. У земљи која има озбиљан став према улагањима телефонски позиви су економични, прикључене на мрежу јефтино, а конкурентна телефонска предузећа дају атрактивне понуде правним и физичким лицима.

То је јако далеко од ситуације коју сада имамо.

Потребно је да власти Републике Српске рашчисте ситуацију у управи Телекома Српске те да се неопходни закони усвоје у парламенту да би се промијенила култура руковођења предузећима и обезбиједило да интереси грађана буду на прописан начин представљени у управљању њиховим ресурсима. Грађани су сувише дуго патили. Вријеме је за промјене. САДА!

Све док су десетине хиљада људи незапослени, најважнији приоритет власти треба бити да привуку улагања те да се помогне привредницима и директорима да покрену нова предузећа и прошире постојећа. Велике политичке изјаве, блаћење и недостатак акције од стране политичара не рјешавају проблем – то је само посао. Сврха политике није да штити своје властите интересе већ да интерес становништва које представља стави на прво мјесто и у овом случају да нађе начин да обезбиједи храну свима.

Судећи према чудној одбрамбеној реакцији на ревизију Телекома могло би се закључити да су многи политичари у овој земљи заборавили ту чињеницу.